

ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ 'ತಿಂಡಿ ಕ್ವಾ' (ತಿಂಡಿ ತೆಗೆದುಕೋ) ಎಂದರೆ ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಗುತ್ತಾರೆ.

ಶನಿವಾರ ನಮಗೆಲ್ಲ ಮಾರ್ನಿಂಗ್ ಕ್ವಾಸ್ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವತ್ತಿನ ತಿಂಡಿ 'ಗುಳ್ಳಾವಟೆ'. ಶ್ರೀರಾಮನ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಎಂದು ರವೆ ಬೆಲ್ಲ, ಕಾಯಿ ಹಾಕಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಯದು. ಅಂದಿನ ತಿಂಡಿ ಒಂದು ಉಂಡೆ ಅಷ್ಟೇ. ಸಂಜೆಯ ತಿಂಡಿಗೆ ಲಕ್ಕೋಟಿನ ಹೋಳಿಗೆ. ಮೈದಾಹಿಟ್ಟಿನ ಹಾಳೆಗೆ ಕೊಬ್ಬರಿ ತುರಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಏಲಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಲಕ್ಕೋಟಿಯಂತೆ ಮಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡು

ಪಟ್ಟಿ ಪ್ಲಸ್ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಿ ಕಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಬ್ಬ ಬಂದಿತೆಂದರೆ ಅನೇಕ ಅಡುಗೆಗಳನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಈ ಹಬ್ಬ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೋ, 'ಪನ್ನಾಂಬರ' ಹತ್ತಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಪದವನ್ನು ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚಿದಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ತಿಂಡಿಗಳು ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಅಮ್ಮ ಎಂದರೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ತಿನ್ನಿ, ಬಲು 'ಕುಸ್ತುಷ್ಟಿ' (ಜಂಬ/ಹರ) ಆಡಬೇಡಿ, ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕು, ದೇವರು ಇಷ್ಟಾದರೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ 'ಶ್ಯಾನೆ' (ತುಂಬಾ) ಕೋಪ ಕಣೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು.

ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಆಡುಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ತಿದ್ದಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸೀರೆ ಉಡುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ 'ಸೆರಗು, ನೇರಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡು', 'ತಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ನಡೆ', ಎದುರು ಮಾತಾಡಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನವರಿಗೆ ಇಂಥ ಮಾತುಗಳು ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತವೋ ಏನೋ.

ಇವತ್ತಿನ ಅಡುಗೆ 'ರಂಡೋಲ್' ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ಅಪ್ಪ. ಅಂದರೆ ಬಹಳ ಖಾರ ಎಂದರ್ಥ. ಅಡುಗೆಗೆ ಸೌದೆ ಒಲೆ ಉರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಡ್ಡೆ ಒಲೆ, ಒಂಟೋಲೆ, ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಒಲೆಗೆ ಉರಿ ಹಾಕಿದರೆ ಅದರ ಪಕ್ಕದ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಉರಿ ತಾಗಿ ಅಡುಗೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಡುಗೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ತಪ್ಪಲೆ, ಕೋಳದಪ್ಪಲೆ, ಕಂಚು ಬೋಗುಣೆ, ಗುಂಡಾಲು ಚರುಕಲು, ಅನ್ನ ಕಲೆಸಲು ಅರ್ಕನ್ಟಟ್ಟಿ, ಕಲ್ಗ್ರಿಫ, ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಪದಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಊಟವಾದ ನಂತರ

ಎಂಜಲು ತೆಗೆದು 'ಗೋಮೆ ಹಚ್ಚು' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೋಮೆ ಎಂದರೆ ಸಗಣೆಯಿಂದ ಗೋಮೆಯ ಮಾಡುವುದು. ಸಗಣೆ ಎಂದಾಗ ನೆನಪಾಗುವುದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ 'ಸೂರು' ಬಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಹಾಲು ಕರೆಯುವುದು ರೂಢಿ. ಸೂರು ಎಂದರೆ ಕೆಚ್ಚಲು ತುಂಬಾ ಹಾಲು ತುಂಬಿರುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಎಳೆ ಕರುಗಳಿಗೆ ಹುರುಳಿಯಿಂದ ತೆಗೆದ ಹಾಲನ್ನು 'ಗೊಟ್ಟ'ದಲ್ಲಿ (ತೂತಿಯವ ಕೊಳವೆ) ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬೆಳಗಿನ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೊರಡುವ ತಯಾರಿ ಮಾಡುವಾಗ, ನನ್ನ ಉದ್ದ ಜಡೆಯನ್ನು ಅಮ್ಮ ಅವಸರವಾಗೇ ಬಾಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ 'ಸಿಕ್ಕಟೆಗೆ'ಯಲ್ಲಿ (ಸಿಕ್ಕು ಬಿಡಿಸುವ ಬಾಚಣಿಗೆ) ಬಾಚಮ್ಮ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನೀನು ತುಂಬಾ ಸುಪನಾತಿ ಸುಬ್ಬಿ ಕಣೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸುಪನಾತಿ ಎಂದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮದವಳು ಎಂದರ್ಥ.

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಮ್ಮನ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಛಾಯೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ರೆನ್ ಬೆನೆಟ್ (ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಬೆಲೆ ಹೇಳುವವರಿಗೆ), ನಸ್ಸರಂತಿ (ಯಾವುದನ್ನು ತಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು), ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿರುವ ಎರಡು ಪದಗಳು.

ಸಂಜೆಯಾಯಿತೆಂದರೆ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಬೀದಿಯೇ ಆಟದ ಮೈದಾನ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಗರುಡ ಪಕ್ಷಿ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡರೆ, 'ಗರುಡ ಗರುಡ ಹಾಲು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಮಚ್ಚಿ ಕೊಡು' ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆ ಬೇಡಿಕೆ ಗರುಡನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ನಮಗಂತೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರ ಪುಸ್ತಕ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೀಟಲೆ ಮಾಡಿದರೆ 'ಆಟಗುಳಿ (ಹುಡುಗಾಟ) ಆಡಬೇಡ, ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಆಗುತ್ತದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಅಮ್ಮ, ಅಣ್ಣಂದಿರು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಜಗಳವಾಡಿದಾಗ 'ಇವತ್ತು ಅನ್ನದ ಮಕ್ಕಳು, ನಾಳೆ ಚಿನ್ನದ ಮಕ್ಕಳು' ಎಂದು ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತೆಂದರೆ 'ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಅಗುಳಿ ಹಾಕು' ಎಂದು ಅಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನೇ ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈಗ ಹೇಳಿದರೆ, 'ಚಿಲಕ ಅನ್ನು ಅಜ್ಜಿ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ನಾನು ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ, ನನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಬಳಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಾಲ್ಯದ ಸವಿನೆನಪುಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಗುವನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದುಃಖವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಅರಳಿಸುತ್ತವೆ. ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಮೆಲುಕುಹಾಕುತ್ತಾ ಜೀವನವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಪುನಹ ಬಾಲ್ಯವು ಮರಳಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ನಾನಂತೂ ಬಾಲ್ಯದ ನೆನಪಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ 'ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಕನ್ನಡ'ದೊಂದಿಗಿನ ಮಧುರ ನೆನಪುಗಳಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವೆ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇರು, ಎಂತಾದರೂ ಇರು, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನೀ ಕನ್ನಡವಾಗಿರು ಎಂಬ ಕವಿ ಪುಗವರ ಮಾತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತಿರುವೆ. ನೀವು?

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ: feedback@sudha.co.in

ತೆಗೆದುಕೊಡಲು 'ಪಾತಾಳಗರಡಿ' ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರು ಬಂದು ತೆಗೆದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಆಣೆ ಕೊಡಬೇಕು ಅಷ್ಟೇ. ಸ್ನಾನದ ನಂತರ ಅಮ್ಮನ ಬಿಸಿಬಿಸಿ 'ಕೆಂಡದ ರೊಟ್ಟಿ' ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೌದೆ ಒಲೆಯ 'ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಕೆಂಡ'ವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಒಂದು ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ರೊಟ್ಟಿ ತಟ್ಟಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೆಂಡದ ರೊಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೇಲಿನ ಎಲೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚದಿದ್ದರೆ 'ಬೆಳ್ಳಿಟ್ಟು' ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು ಅಮ್ಮ. ಅಂದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರ್ಥ. ಈಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ರೊಟ್ಟಿ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಅಥವಾ ರುಚಿ ಎರಡರ ಅರಿವು ಇರಲು